

2018

MUŞ

İŞGÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA
RAPORU

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

**MUŞ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU**

YAZAR

Deniz BOSTANCI

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Dünyada ve ülkemizde; özelde de Muş ilinde istihdamın artırılması gayretleri kamunun en önemli faaliyetleri arasında yer almaktadır. Son yıllarda işsizlik sorununun çözümüne ve istihdamın geliştirilmesine yönelik önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Ancak; bu alandaki mücadele halen devam etmektedir. İşsizlik sorunu genel olarak; kırdan kente göçün hızla artması, tarıma dayalı iş gücünün azalması, her yıl işgücüne yüzbinlerce kişinin katılması, buna mukabil olarak yeni istihdam olanaklarının yeterince oluşturulamaması ve en önemlisi de işgücü piyasasında aranan nitelikler ile işsizlerin sahip oldukları niteliklerin örtüşmemesi başlıca nedenlerine dayanmaktadır. İşgücü piyasası ile ilgili önemli sorunlardan biri “işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu alanlarda eleman temininde ciddi sorunların yaşanmasıdır

Ülkemizde ve ilimizde işsizlik sorununun çözümünü hedef alan aktif istihdam politikalarının devreye sokulması sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Bu amaçla yerel düzeyde işgücü piyasasındaki mevcut durumu izlemek, değişimleri takip etmek ve bunların işgücü arz ve talebi üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak için “Muş İşgücü Piyasası Talep Araştırması” yapılmıştır. Bu araştırmayla, işverenlerimizin günümüzde ve gelecek dönemlerde hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duydukları, eleman temininde güçlük çektikleri alanların hangileri olduğu ve bu alanlara eleman bulmakta zorlanma nedenleri araştırılmıştır. Ayrıca, işverenlerin iş için başvuran kişilerde aramış oldukları niteliklerin neler olduğunu belirlemek amacıyla Muş Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğümüzce işveren veya firma temsilcileri ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu çalışma ile işgücü piyasasının ihtiyaçları ve sorunları belirlenmiştir.

Bu vesileyle, yapılan bu çalışmanın tamamlanmasında emeği geçen başta il müdür ve çalışma ekibine teşekkür ediyor, çalışmanın ilimize ve tüm ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Doç. Dr. İlker GÜNDÜZÖZ

Vali

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla işverenlerle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir. Günümüzde işgücü piyasası analizlerini önemli hale getiren faktörler ise; bölgesel, hatta il il farklılıkların belirlenmesi, yerel mekanizmalara işlerlik kazandırılması, kısa, orta ve uzun vadeye yönelik projeksiyonların oluşturulması ve uygulanan politikaların etkisinin incelenmesi biçiminde sıralanabilir. Bu analizler aynı zamanda bölgesel kalkınmanın da önemli bir parçasını oluşturur. Bu bağlamda işgücü piyasası analizleri; işgücü piyasasına yönelik verilerin dışında, bölgenin sosyo-ekonomik görünümünü ve bunların işgücü piyasası ile nasıl ilişkilendirileceği hakkında tahminler yapabilmeyi mümkün kılar. Yerel işgücü piyasası analizleri; bölgesel farklılıkların izlenmesi, İl istihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu gibi yerel yönetim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İşgücü Piyasası Analizi sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. İşgücü Piyasası Analizleri gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalardan en önemlisidir.

‘İşgücü Piyasası Analiz Çalışması’ ile ulaşılmak istenen temel hedefler, Muş il sınırları içerisinde sektörel bazda işgücü piyasasına ilişkin en gerçekçi ve güncel durumu belirlemek, ilin istihdam yapısını ortaya koymak, ihtiyaç duyulan işgücünü tespit etmek, mevcut istihdamdaki artış ve azalış oranları ile temininde güçlük çekilen meslek ve pozisyonları belirlemektir. Bu istatistiki veriler ışığında İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarına rehberlik etmek ve mesleki eğitim faaliyetlerine yön vermek temel gayedir. Muş ili İşgücü Piyasası Talep Araştırmasının; ülkemize, ilimize ve ilgili tüm taraflara yararlı olmasını diler, bu çalışmaya fiilen katılım sağlayan başta İş ve Meslek Danışmanları olmak üzere tüm İl Müdürlüğümüz çalışanlarına özverili çalışmaları nedeniyle teşekkür ederim.

Mehmet Emin TAYLAN
Muş Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	6
Kayıtlı İşsiz.....	8
Aktif İşgücü Programları	10
İşsizlik Ödeneği	15
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	16
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	18
İşyeri Verileri.....	18
Mevcut İstihdam.....	31
AÇIK İŞLER.....	34
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	44
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	51
SONUÇ	59
EK: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU	63

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	7
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	12
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	13
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	14
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	18
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	28
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	29
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	31
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	32
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	33
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	34
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması	39
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	40
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	41
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	42
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	43
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	45
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	47
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	49
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	50
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	52
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi	53
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	54
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	55

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı	8
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	15
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	19
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	20
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu	21
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	22
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	23
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	24
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	25
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	26
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%).....	26
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	27
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	30
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	35
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	36
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	36
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	37
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	38
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	46
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	48
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	56
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı	57
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	58

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Muş İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 216'dır. Araştırma tüm illerde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 17 sektörde gerçekleştirilirken; Muş ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan 13 sektörde işyeri olduğu için bu 13 sektörde tam sayım yapılmıştır. Muş ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 6 bin 843 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 5 bin 852 çalışan erkeklerden, 991 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 30,1'i İnşaat sektöründe; kadınların ise yüzde 44,1'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Muş ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve Hizmet ve Satış Elemanları mesleklerdir. Muş ilinde açık iş oranı yüzde 3,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Muş ili açık iş oranı bakımından 1,1'lik bir farkla Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 21,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür. Muş ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı 6,5'tir. Muş ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ve Hizmet Ve Satış Elemanlarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 75'i için işverenler eğitim düzeyi önemli olmadığını belirtmiştir. Muş ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İnşaat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Muş ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Makineci(Dikiş) mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Soğuk Demirci, İnşaat Kalıpcısı (Ahşap) ve İnşaat Mühendisi meslekleri takip etmektedir.

Muş ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada bu meslekte işe başvuru yapılmaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Muş ilinde işverenlerin yüzde 15,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Muş'ta her 20 işyerinden 3'ü istihdamını artıracığını öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Muş ilinde ise ülke geneline göre yüksek olup yüzde 3,9 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Muş işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Muş İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek , istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Muş ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Muş ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

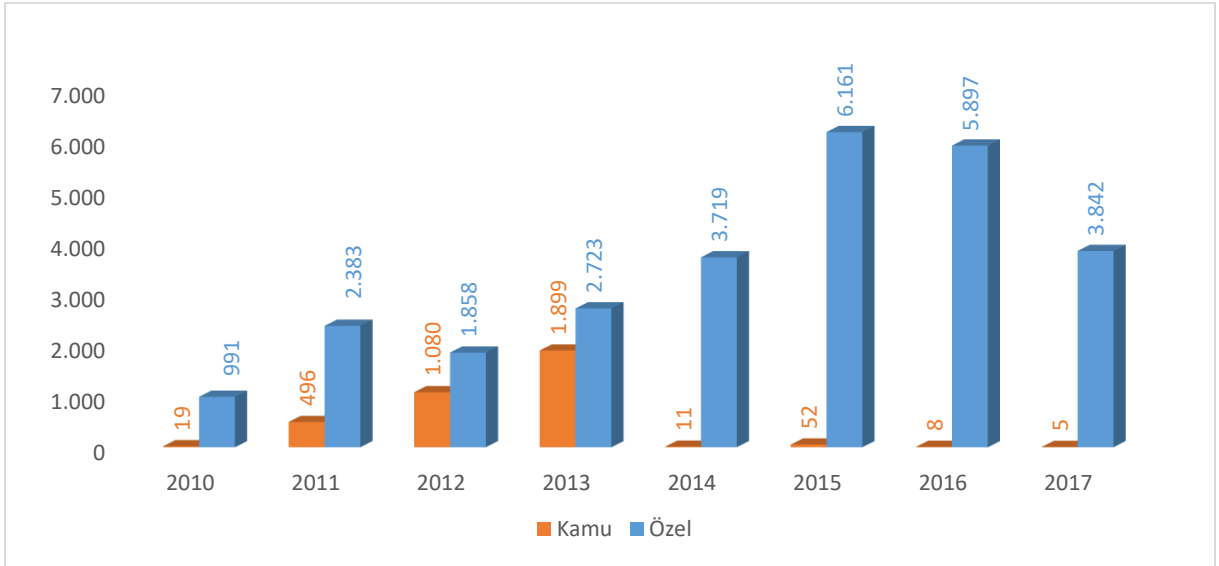
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında bin 10 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 3 bin 847 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2012 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi görülürken, 2015 yılından sonra açık işlerde düşüş eğilimi gözükmemektedir. Bu düşüşün başlıca nedeni aktif işgücü politikaları kapsamında açılan istihdam garantili/ mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programlarının daha aktif kullanılması sayılabilir. 2015 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre yüzde 66,6 oranında

artmıştır. Açık işler sektör bazında incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	987
Makineci (Dikiş)	422
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	412
Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon)	362
Kesimci (Konfeksiyon)	150
Kadın Giysileri Dikim Elemanı(Düz Dar Etek- Kadın Pantolonu-Bluz- Elbise- Fantezi Elbise)	100
Satış Danışmanı / Uzmanı	99
Büro İşçisi	83
Beden İşçisi (İnşaat)	70
Overlok Makinesi Operatörü (Overlokçu)	53

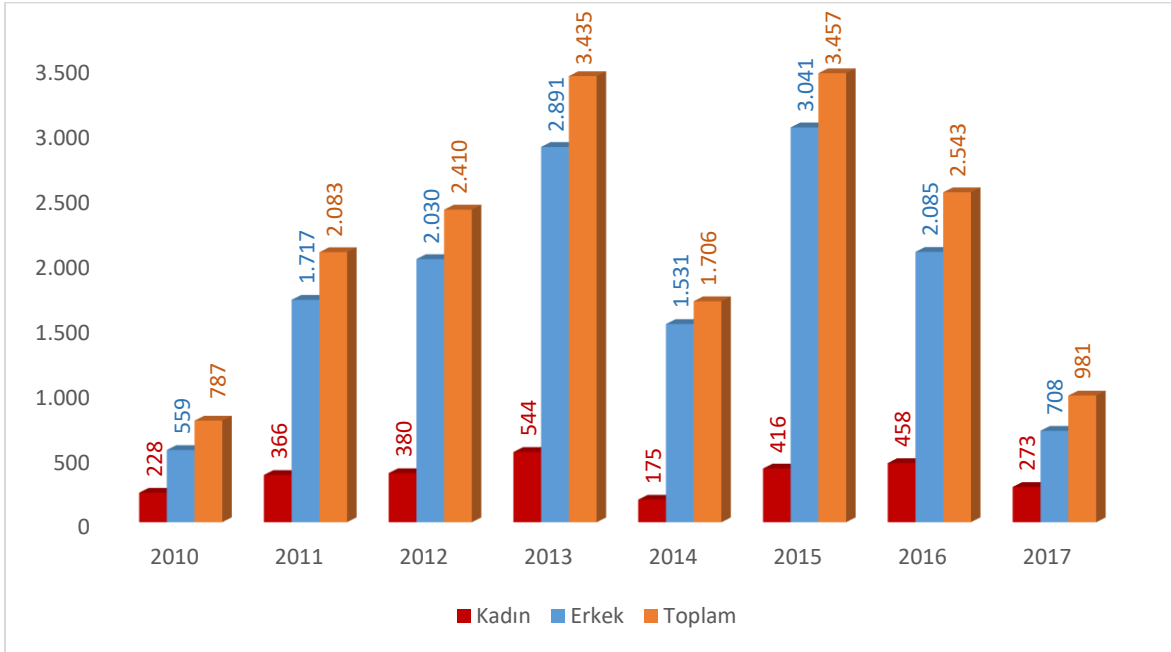
Kaynak: İŞKUR

Muş ilinde 2017 yılında 3 bin 847 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 987 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 25,65'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İşKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgc piyasasından toplamıştır. şekil 2’den de görüleceği üzere bu artan performans İşKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İşKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 787 olan Muş ilinde işe yerleştirilenlerin 559’u erkeklerden, geri kalan 228 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar 2010 yılından 2013 yılına kadar artış göstermesine karşın 2013 yılı itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında 981 kişi İşKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 27,8’i kadınlardan; yüzde 72,2’si erkeklerden oluşmuştur.

İşKUR’un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgc ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	6	204	210
Satış Danışmanı / Uzmanı	26	72	98
Büro İşçisi	30	57	87
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	35	44	79
Makineci (Dikiş)	46	12	58
Büro Memuru (Genel)	12	25	37
Reyon Görevlisi	11	24	35
Tuğla İmal İşçisi	5	20	25
İşletme İnşaat Bakım Onarımcısı	0	22	22
Kasiyer	7	10	17

Kaynak: İŞKUR

Muş ilinde 210 işe yerleştirmeyeyle Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 21,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Büro İşçisi meslekleri takip etmektedir. Erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Büro İşçisi mesleklerinde işe yerleştirilirken, kadınlar en çok Makineci (Dikiş) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

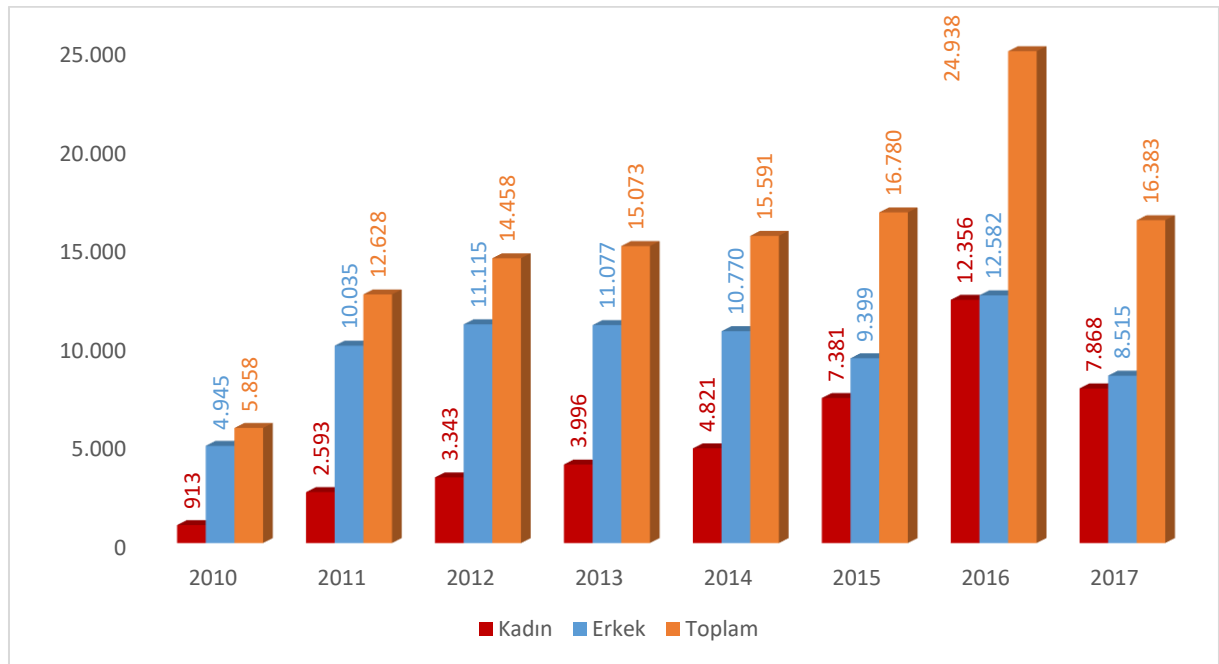
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; Hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Muş ilinde İŞKUR'a kayıtlı 5 bin 858 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 4 bin 945'i erkek, 913'ü ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 16 bin 383 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2017 yılındaki kayıtlı işsiz sayısı düşüşün nedenlerinden biri artı istihdamın Muş ilinde aktif olarak kullanılması ve 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu iki gelişme, istihdam politikalarının işsizlik üzerindeki

etkisini ve teknolojik gelişmelerin işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanını sağlamıştır.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Muş'ta 913 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında yaklaşık önemli ölçüde artarak 7 bin 868'e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Muş ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsizin olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Muş ilinde Kuruma kayıtlı 9 bin 952 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Muş ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 60,7'ini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru (Genel) meslekleri takip etmiştir. Kadın kayıtlı işsizlerde de aynı durum söz konusudur. Kadınlarda en çok Beden İşçisi, Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel) gibi mesleklerin yanı sıra Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma), Çocuk Gelişim Elemanı ve Ahırcı (Hayvan Bakım Ve Ahırları Temizleyen) gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	49	487	1.523	2.010
2011	49	690	1.031	1.721
2012	16	293	342	635
2013	5	80	39	119
2014	18	188	129	317
2015	39	533	480	1.013
2016	18	229	177	406
2017	30	555	284	839

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 30 mesleki eğitim kursuna 839 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin 284'ü erkek, 555'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 66,2'si kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadınların yüksek oranda olması hedef kitlenin doğru belirlendiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon)	Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon)	Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon)
Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Pvc Doğramacı	Kadın Elbise Dikimcisi
Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı	Kadın Elbise Dikimcisi	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı
Aşçı Yardımcısı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci
Kadın Elbise Dikimcisi	Doğal Gaz Tesisatçısı	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Halı Dokuyucu (El Tezgahı)	Güzellik Ve Saç Bakım Hizmetleri Elemanı	Aşçı Yardımcısı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Bilgisayar Sistem Kurulum Bakım Onarım Ve Arıza Giderme Elemanı	Halı Dokuyucu (El Tezgâhı)
Sanayi Makinecisi	Dekoratif Ahşap Süslemeci	Pvc Doğramacı
Düz Dikiş Makineci	Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	Düz Dikiş Makineci

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Kadın Elbise Dikimcisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon) ve Trikotajcı/Endüstriyel Örmeci mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Kesim Kontrol İşçisi (Konfeksiyon), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Pvc Doğramacı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2011	11	4	111	115
2012	15	27	43	70
2013	114	92	165	257
2014	169	117	240	357
2015	302	198	415	613
2016	389	281	660	941
2017	321	337	538	875

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2013 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisinde. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2015 yılına göre yüzde 28,8 oranında artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2017 yılında ise 321 program düzenlenmiş olup toplam 875 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 38,5'i kadınlardan yüzde 61,5'i erkeklerden oluşmaktadır. 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kadın sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla yüzde 19,9 oranında artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Makineci (Dikiş)	Büro İşçisi	Büro İşçisi
Büro İşçisi	Büro Memuru (Genel)	Makineci (Dikiş)
Reyon Görevlisi	Satış Danışmanı / Uzmanı	Büro Memuru (Genel)
Aşçı Yardımcısı	Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	İşletme İnşaat Bakım Onarımcısı	Reyon Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Çocuk Gelişim Elemanı	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)	Aşçı Yardımcısı
Satış Elemanı (Toptan)	Reyon Görevlisi	İşletme İnşaat Bakım Onarımcısı
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Dağıtım Elemanı (Gıda-İçecek)
Satış Elemanı (Perakende)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Büro İşçisi, Makineci (Dikiş) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Makineci (Dikiş) , Büro İşçisi ve Reyon Görevlisi mesleğinde program düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Büro İşçisi, Büro Memuru (Genel) ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	2	17	33	50
2011	13	161	639	800
2012	1	74	224	298
2013	6	154	576	730
2014	2	29	81	110
2015	2	31	206	237
2016	9	115	454	569
2017	2	49	214	263

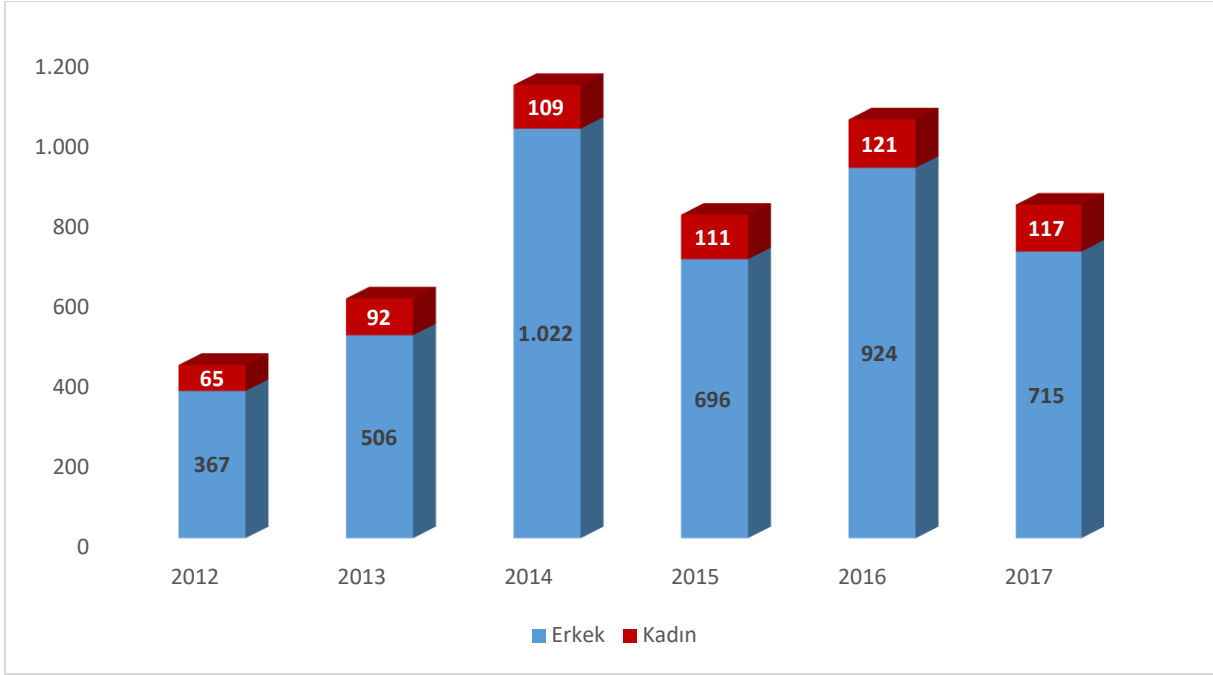
Kaynak: İşKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programına katılan katılımcı sayısı 2015 yılına göre yüzde 140 daha fazladır. 2017 yılında 2 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Programa 2017 yılında 49’u kadın, 214’ü erkek olmak üzere toplam 263 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Muş ilinde 2017 yılında yüzde 14,1'i kadın olmak üzere toplam 832 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 20,39 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Muş ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Muş ilinde 216 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 6 bin 843 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Muş ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Muş ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İnşaat	79
Toptan ve perakende ticaret	41
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23
İmalat	22
Ulaştırma ve depolama	22
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8
Eğitim	6
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5
Diğer hizmet faaliyetleri	3
Madencilik ve taş ocaklığı	2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2
Bilgi ve iletişim	1
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Genel Toplam	216

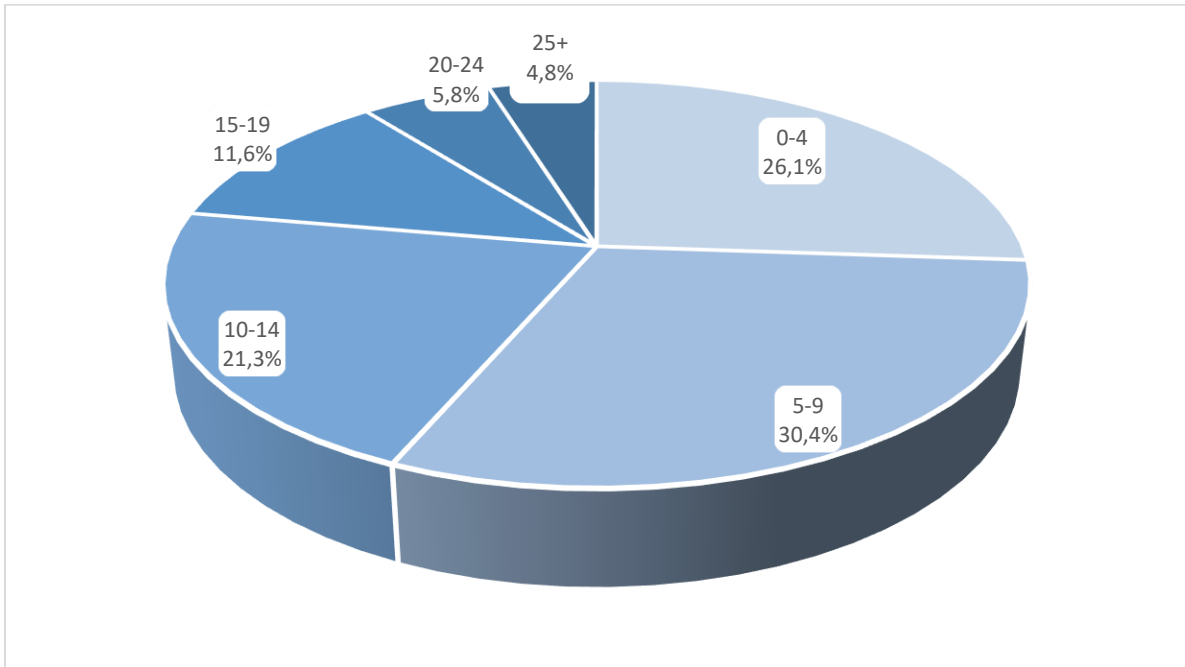
Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Muş ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 36,6’sı İnşaat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 17,9’dur. Bu durumda Muş ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer

alan işyerlerinin yüzde 19'u bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde 18,4 olan Türkiye ortalamasının üstünde bir oran olarak gerçekleşmiştir. Muş ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İnşaat ile Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Bilgi ve iletişim ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörlerinde 1'er tane ile bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Muş ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

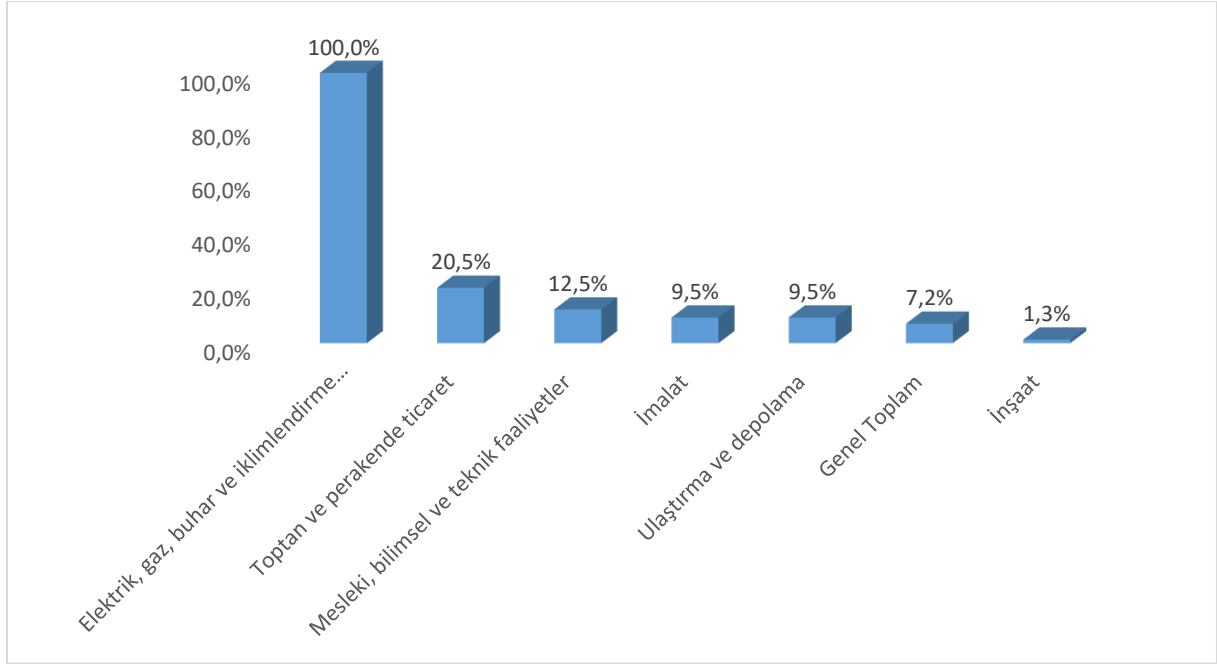
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Muş ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 30,4'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 26,1'dir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 80'i 0-14 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 10,6'sı ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Muş ilinde araştırma kapsamındaki yaklaşık her 5 işyerinden 3 tanesinin kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

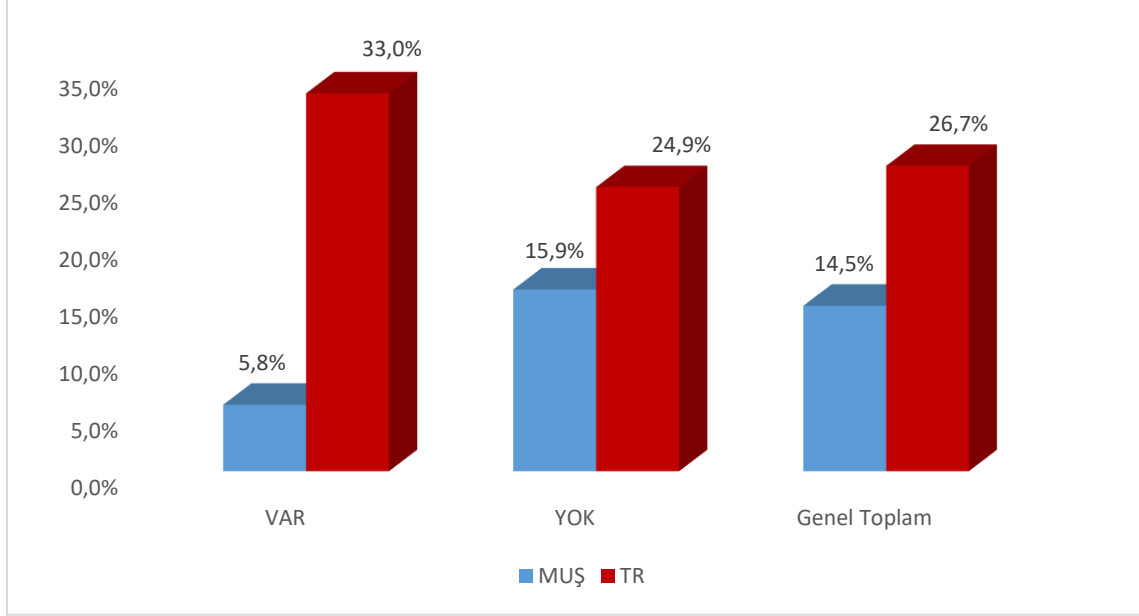
Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektöründe yer alan işyerlerinin tamamında yüzde part-time çalışan bulunmaktadır. Muş ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 7,2 olarak gerçekleşmiştir. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü Türkiye genelinde de bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Muş ilinde ikinci sırada Toptan ve perakende ticaret sektörü yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 20,5'inde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 12,5 ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışan olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 1,3 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7’de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

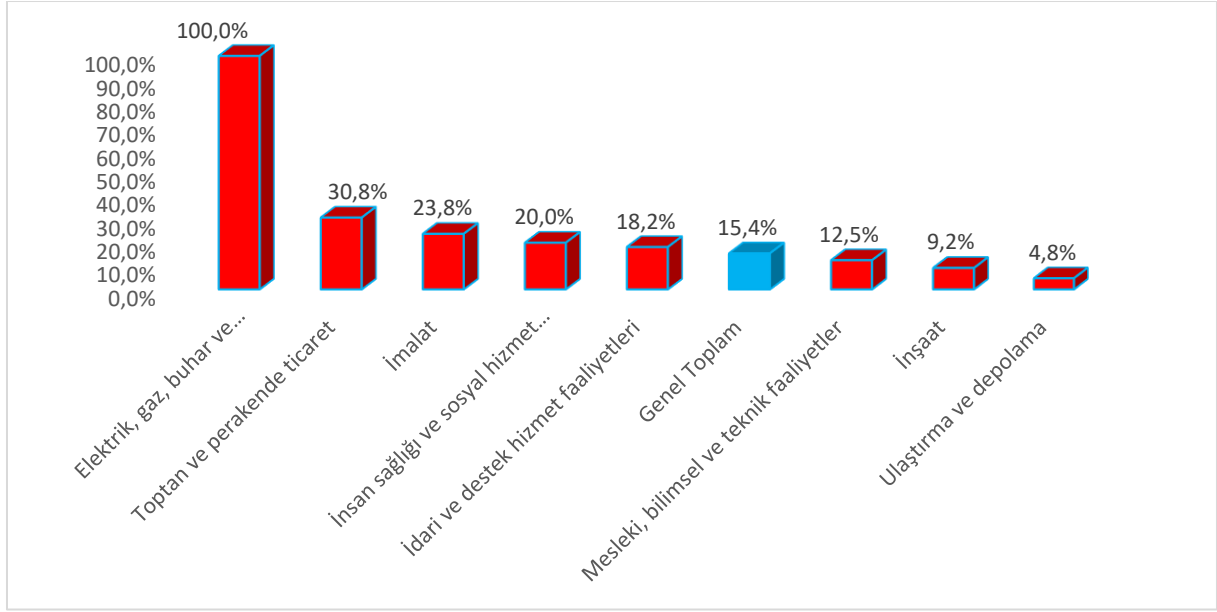
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7’sini kadınlar oluşturmaktayken Muş ilinde bu oran yüzde 14,5 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Muş ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 5,8 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 15,9 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9’da kalmıştır. Muş ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını etkilememektedir. Türkiye geneli ile tersi bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

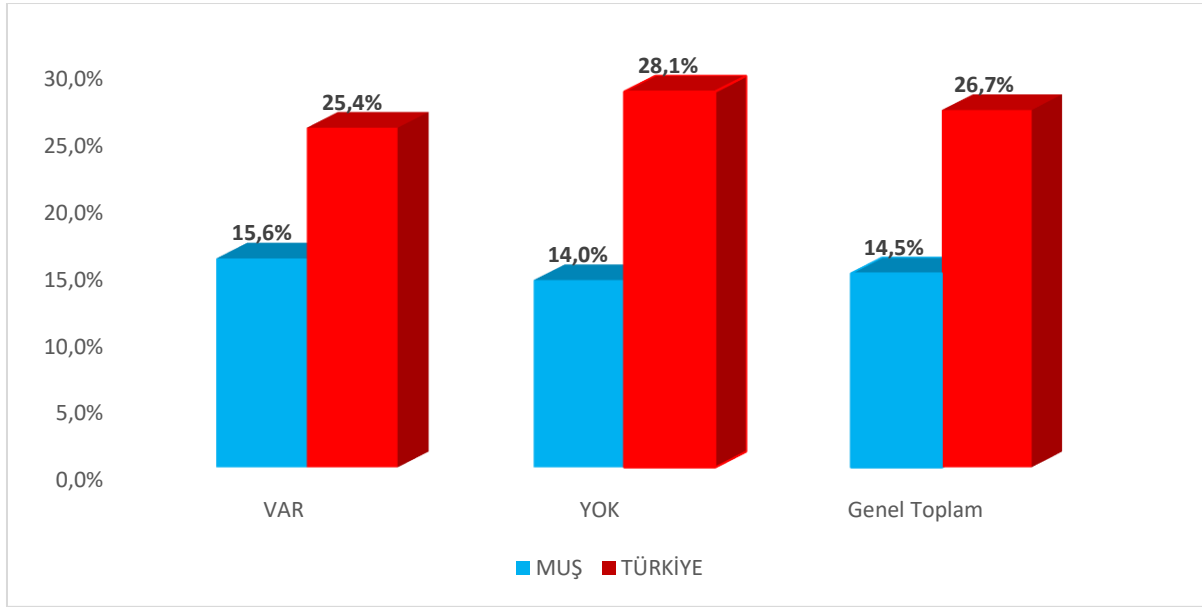

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde işyerlerinin yüzde 15,4'ünde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Muş ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörlerinde görülmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin tamamında vardiyalı çalışma söz konusudur. Ulaştırma ve Depolama sektörü ise yüzde 4,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Ulaştırma ve Depolama sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni çalışma saatlerinin düzensiz olmasından kaynaklanmaktadır. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan inşaat sektöründe bu oran yüzde 9,2 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Muş ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Toptan ve perakende ticaret, İmalat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

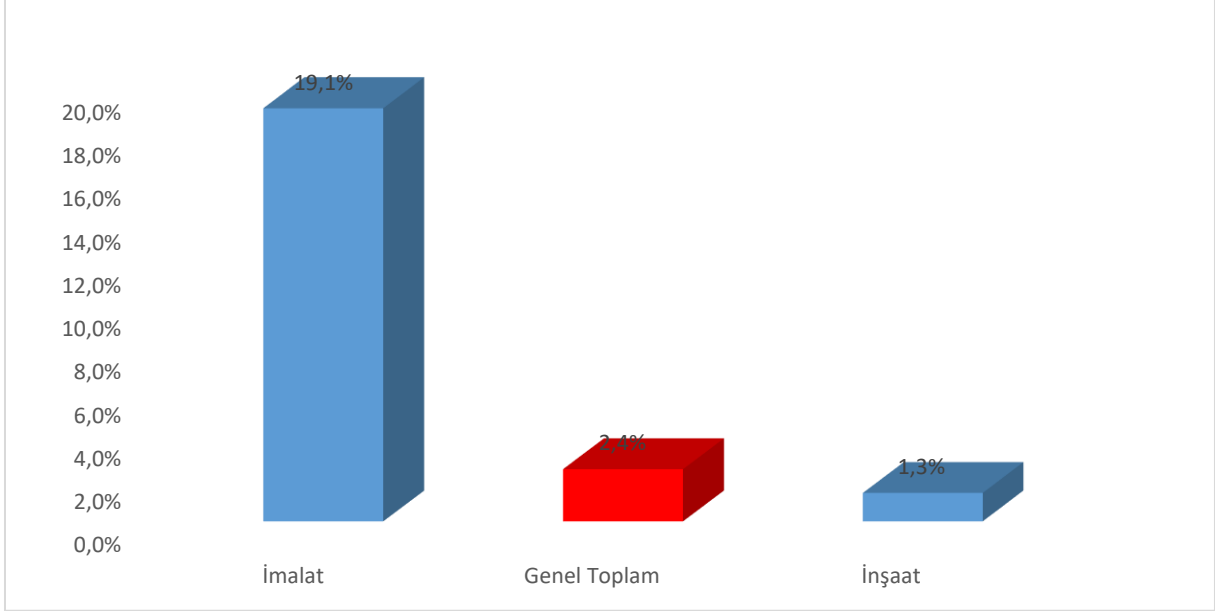
Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Muş ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 15,6'sı kadın, yüzde 84,4'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 14'e düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Muş ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 14,5'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani her 7 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece

2,7 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Muş ilinde ters yönde işlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

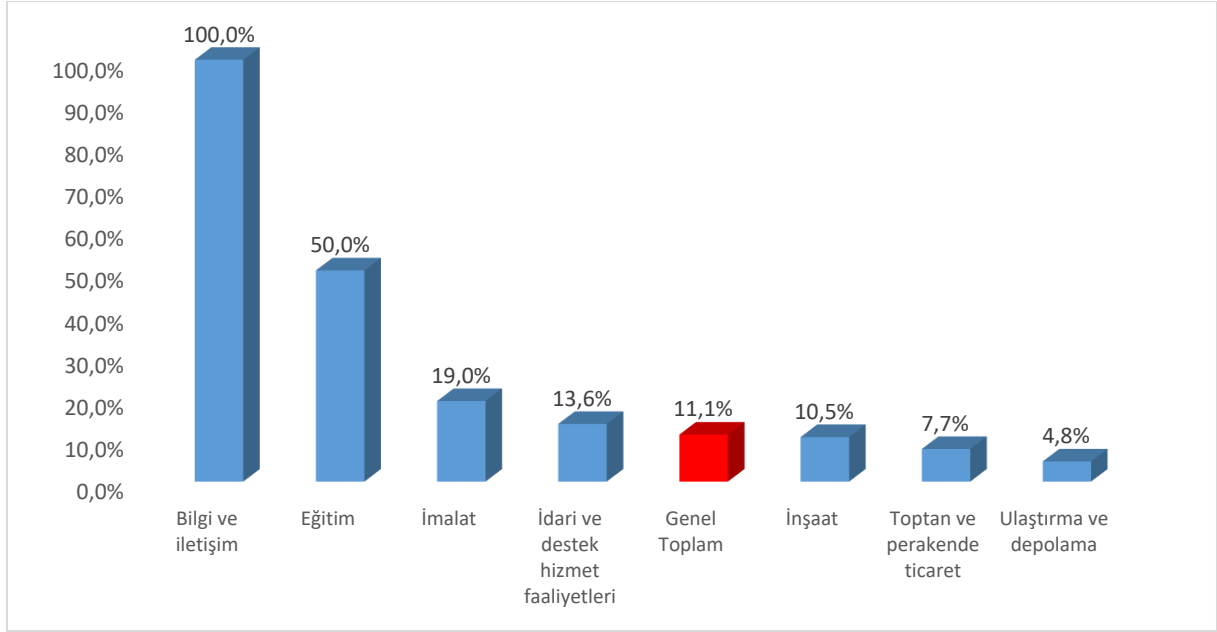

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 13 sektörden 2 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 19,1'i ihracat yapmakta iken bunu ikinci sırada ise yüzde 1,3 ile İnşaat sektörü izlemektedir. İmalat sektörü ihracat yapma oranı anlamında Muş ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocaklığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

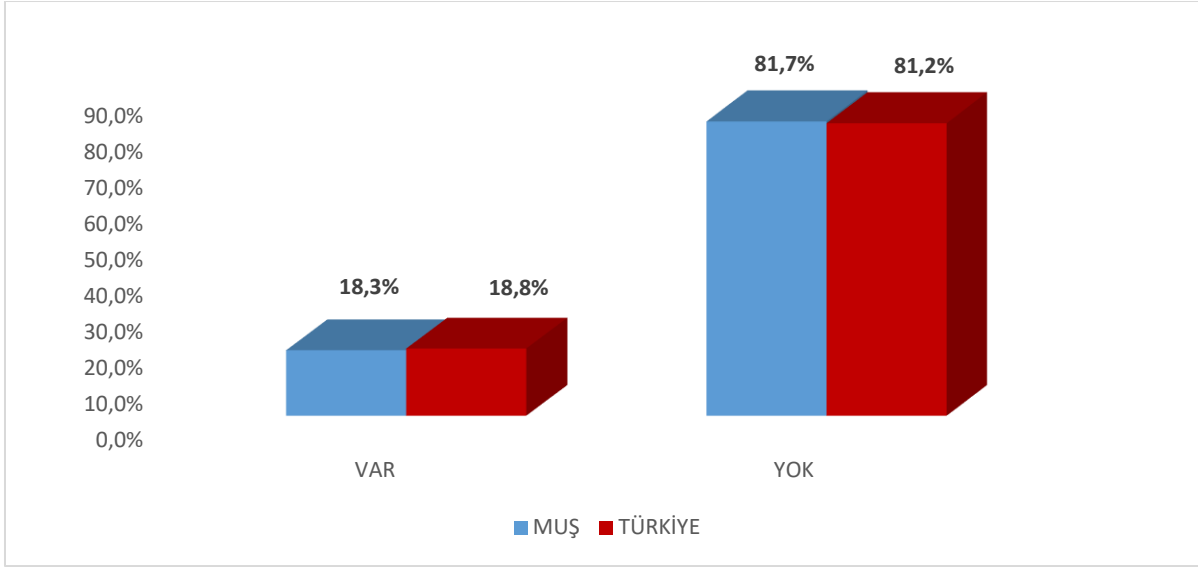
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 13 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 11,1 olarak gerçekleşmiştir. Bilgi ve iletişim sektöründe bulunan işyerlerinin tamamı Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 50 ile Eğitim sektörü bulunmaktadır. Üçüncü ve dördüncü sırada ise yüzde 19 ile İmalat ve yüzde 13,6 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri yer almaktadır. Bu dört sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Muş ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Muş ilinde en fazla işverenler İnşaat sektöründe olmasına rağmen Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 10,5 ile Muş ili ortalamasının altında kalmaktadır.

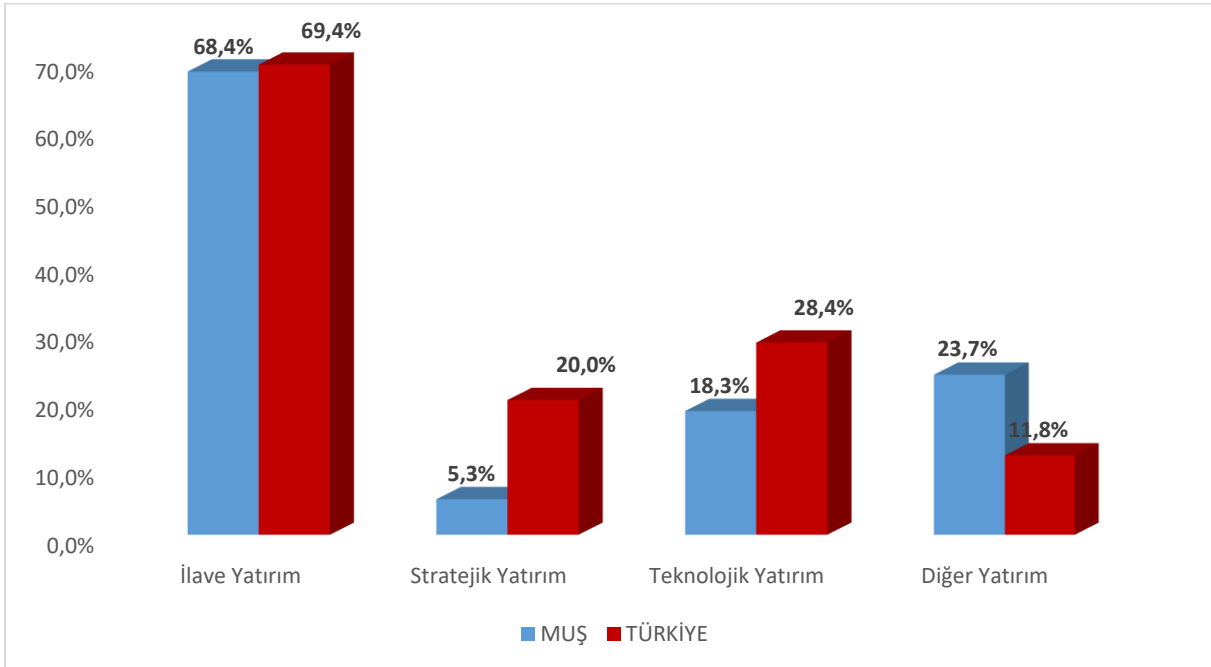
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 18,3'ü gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Oranı (%)

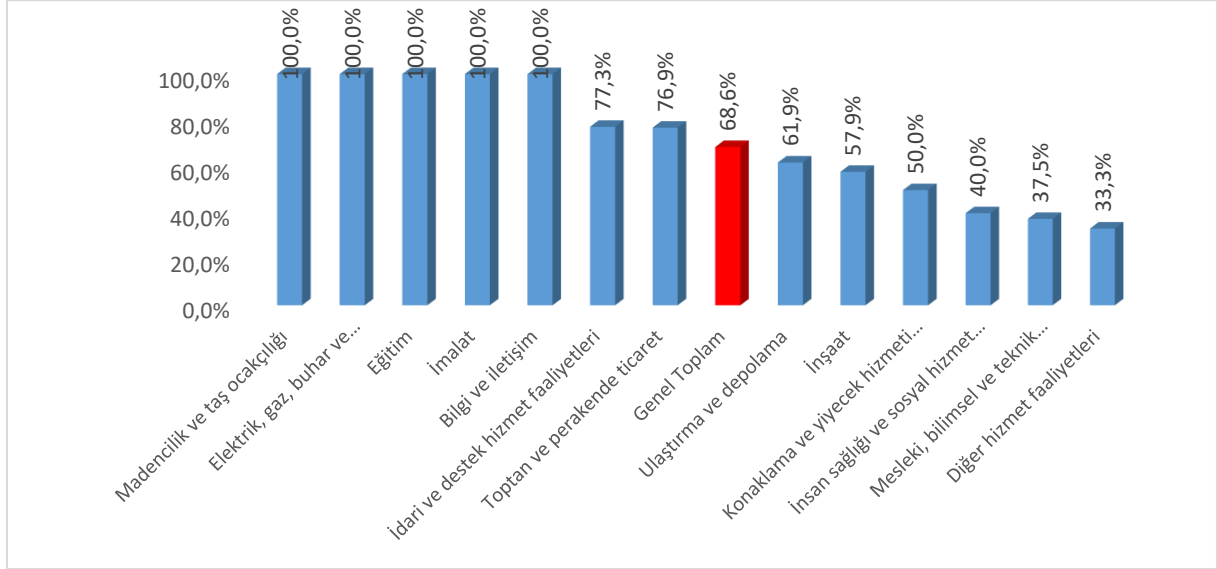

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Muş ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 68,4'ü ilave yatırım, yüzde 23,7'si diğer yatırım, yüzde 18,3'ü teknolojik yatırım ve yüzde 5,3'ü stratejik yatırım

yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11,8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Muş ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 68,6'sı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Muş ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

Muş ilinde Madencilik ve taş ocaklığı, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim, İmalat, Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. İlin en çok işyerine sahip olan İnşaat sektöründe ise bu oran il geneli olan yüzde 68,6'sının altında kalarak yüzde 57,9 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İmalat	4,8%	90,5%	57,1%	38,1%	9,5%	14,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	0,0%	88,6%	38,6%	40,9%	0,0%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	0,0%	86,7%	56,7%	63,3%	6,7%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	84,6%	38,5%	61,5%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	100,0%	33,3%	33,3%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	88,2%	41,2%	47,1%	0,0%	5,9%
Eğitim	0,0%	83,3%	66,7%	100,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	0,7%	88,7%	48,6%	50,7%	2,8%	2,8%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerleri en çok yüzde 88,7 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti almıştır. İşyerlerinin 50,7'si İşbaşı Eğitim Programından yararlanırken yüzde 48,6'sı Eleman Talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Muş ilinde en çok Madencilik ve taş ocakçılığı, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Eğitim, İmalat ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin tamamı, Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetinden faydalanmışlardır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır. Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise işyerlerinin tamamı hem Danışmanlık ve Yönlendirme hem de İşbaşı Eğitim Programı hizmetinden faydalanmıştır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İnşaat sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 88,6'sı Danışmanlık ve Yönlendirme, yüzde 40,9'u ise İşbaşı Eğitim Programı hizmetlerinden faydalanmıştır.

Özellikle kısa çalışma ödeneği almak için diğer sektörlerle nazaran İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektörleri işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Muş ilinde, zorlayıcı sebeplerden dolayı İmalat ve Eğitim sektöründeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

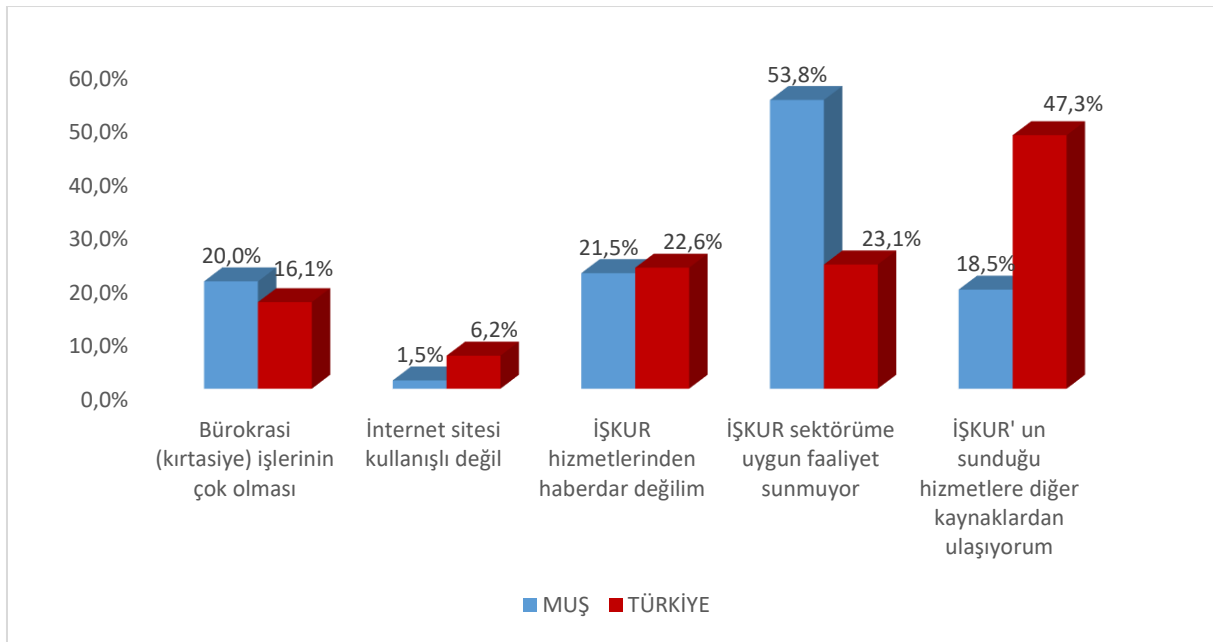
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	100,0%	0,8%	1,5%	0,0%	25,0%	25,0%
Memnun Değilim	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%	25,0%	0,0%
Memnunum	0,0%	99,2%	98,5%	95,8%	50,0%	75,0%

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 99,2 ile Danışmanlık ve Yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 98,5 ile Eleman Talebi, yüzde 95,8 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 75 Mesleki eğitim kursu, yüzde 50 ile Kısa Çalışma Ödeneği hizmetleri izlemektedir.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 53,8 ile İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor, yüzde 21,5 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim ve yüzde 20 Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması gerekçeleri gösterilmiştir. Türkiye genelinde ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Türkiye genelinde Muş ilinden farklı olarak iki ve üçüncü sırada yüzde 23,1 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 22,6 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar olunmaması gerekçe gösterilmiştir. Muş ilinde Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ve İŞKUR sektörüme uygun faaliyet sunmuyor İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri Türkiye ortalamasının üstünde yer almıştır.

Mevcut İstihdam

Muş ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Muş ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 6 bin 843 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 5 bin 852 çalışan erkeklerden, 991 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İnşaat	42	1.759	1.801
İmalat	437	735	1.173
Toptan ve perakende ticaret	143	995	1.138
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	151	723	873
Ulaştırma ve depolama	28	840	868
Eğitim	64	165	229
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7	217	224
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	90	101	191
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18	151	168
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	9	107	116
Madencilik ve taş ocaklığı	0	41	41
Diğer hizmet faaliyetleri	2	17	19
Bilgi ve iletişim	0	1	1
Genel Toplam	991	5.852	6.843

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Muş ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İnşaat ve İmalat sektörlerinde istihdam edilmektedir. İnşaat sektörünün Muş ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 30,1'i İnşaat, kadınların yüzde 44,1'i imalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise İnşaat sektöründe çalışma oranı yüzde 26,3 olarak gerçekleşmiştir.

Muş ilinde 20+ çalışanı olan sektörlerin tamamında erkek çalışan sayısı, kadın çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise Sağlık ve Eğitim sektörlerinde kadınlar erkeklerden daha fazla sayıda çalışmaktadır.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	358	1.613	1.971
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	109	1.255	1.364
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	52	1.104	1.157
Hizmet Ve Satış Elemanları	166	694	860
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	46	398	444
Profesyonel Meslek Mensupları	98	329	427
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	155	261	416
Yöneticiler	7	190	198
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	7	7
Genel Toplam	991	5.852	6.843

Kaynak: İPA 2018

Toplam çalışanların içerisinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrılmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 28,8'i , erkek çalışanların yüzde 27,6'sı ve kadın çalışanların yüzde 36,1'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu yer almakta ve yüzde 19,9 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 16,9 oranı ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır.

Muş ilinde ilk sıradan farklı olarak kadınlarda ikinci sırada çalışanların yüzde 16,8'i Hizmet Ve Satış Elemanları , üçüncü sırada yüzde 15,6'sı Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gurubunda yer almaktadır. Erkeklerde ise en fazla çalışanın olduğu ilk üç meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı gerçekleşmiştir. Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Muş ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında çalışanların tamamı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Şoför (Yolcu Taşıma)	Makineci (Dikiş)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Makineci (Dikiş)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	İnşaat İşçisi
İnşaat İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Temizlik Görevlisi	Temizlik İşçisi (El ile - Cadde, Sokak, Park Vb.)
Temizlik İşçisi (El ile - Cadde, Sokak, Park Vb.)	Büro İşçisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (İnşaat)	Sekreter	Beden İşçisi (Genel)
Beden İşçisi (Genel)	Kalite Kontrolcü	Servis Şoförü (Okul)
Servis Şoförü (Okul)	Aşçı	Makineci (Dikiş)
Temizlik Görevlisi	Kasiyer	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Ütücü	Soğuk Demirci

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Muş ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Şoför (Yolcu Taşıma) hem erkeklerde hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Kadınlarda ise Makineci (Dikiş) mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Garson (Servis Elemanı),Büro İşçisi, Sekreter, Kalite Kontrolcü, Aşçı, Kasiyer, Ütücü bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	92	7,3%	23,8%
Toptan ve perakende ticaret	76	6,3%	10,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	61	21,3%	25,0%
Ulaştırma ve depolama	23	2,6%	4,8%
İnşaat	9	0,5%	4,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	1,1%	20,0%
Genel Toplam	264	3,7%	7,7%

Kaynak: İPA 2018

Muş ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 17 işyerinde 264 açık iş tespit edilmiştir. Muş ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 264 kişilik açık işin yüzde 34,8'ine tekabül eden 92 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve Perakende Ticaret ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleridir.

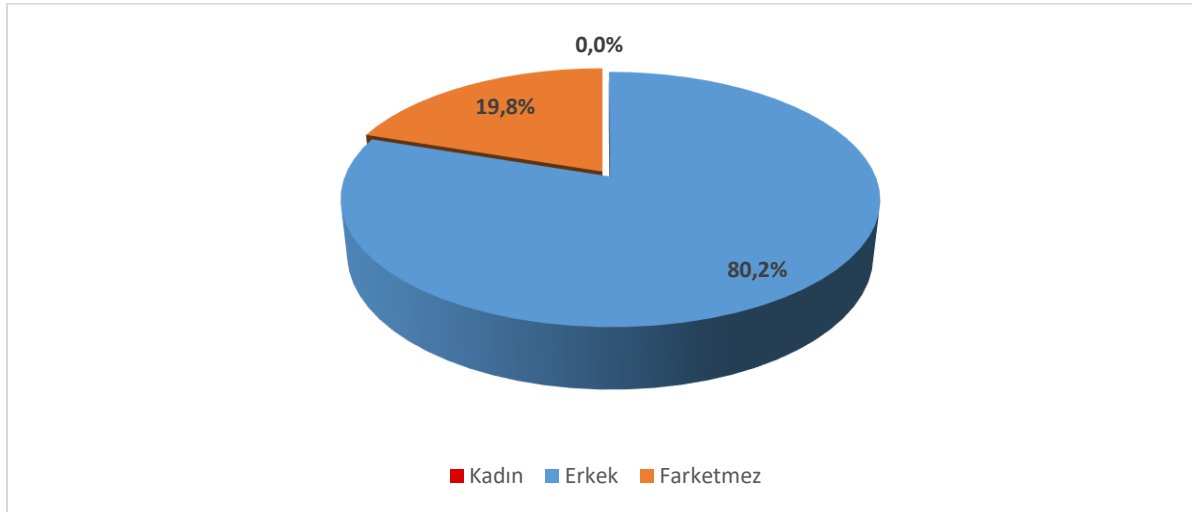
Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Muş ilinde açık iş oranı yüzde 3,7 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Muş ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 96 kişilik dolu kadronun yanında 4 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına

gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 21,3 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü olarak tespit edilmiştir.

Muş ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 7,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, ilk sırada yüzde 25 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler bulunmaktadır. Bu nedenle Muş ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında ikinci sırada İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan yaklaşık her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

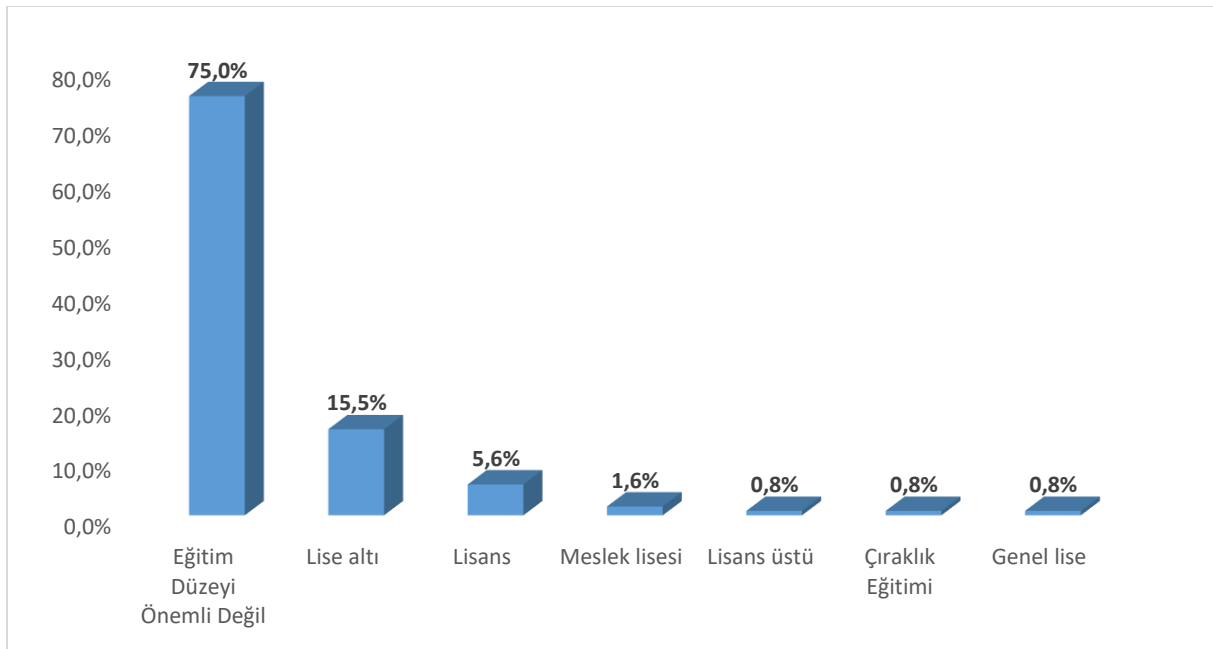
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Muş ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Muş ilinde açık işlerin yüzde 80,2'sinde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Muş ilinde kadın işgücü talep edilmemektedir. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Muş ilinde ise işverenlerin yüzde 19,8'si açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.

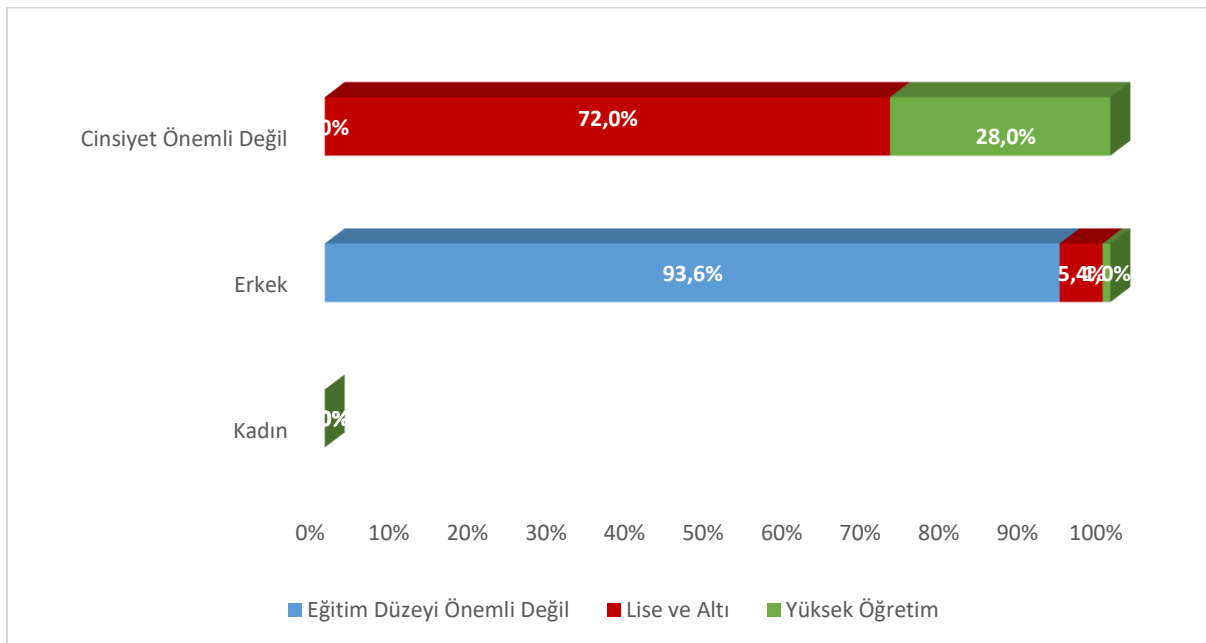
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Muş ilindeki açık işlerin yüzde 75’inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 15,5 ile Lise altı seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,8 ile Çıraklık eğitimi ile Genel lisedir. Muş işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

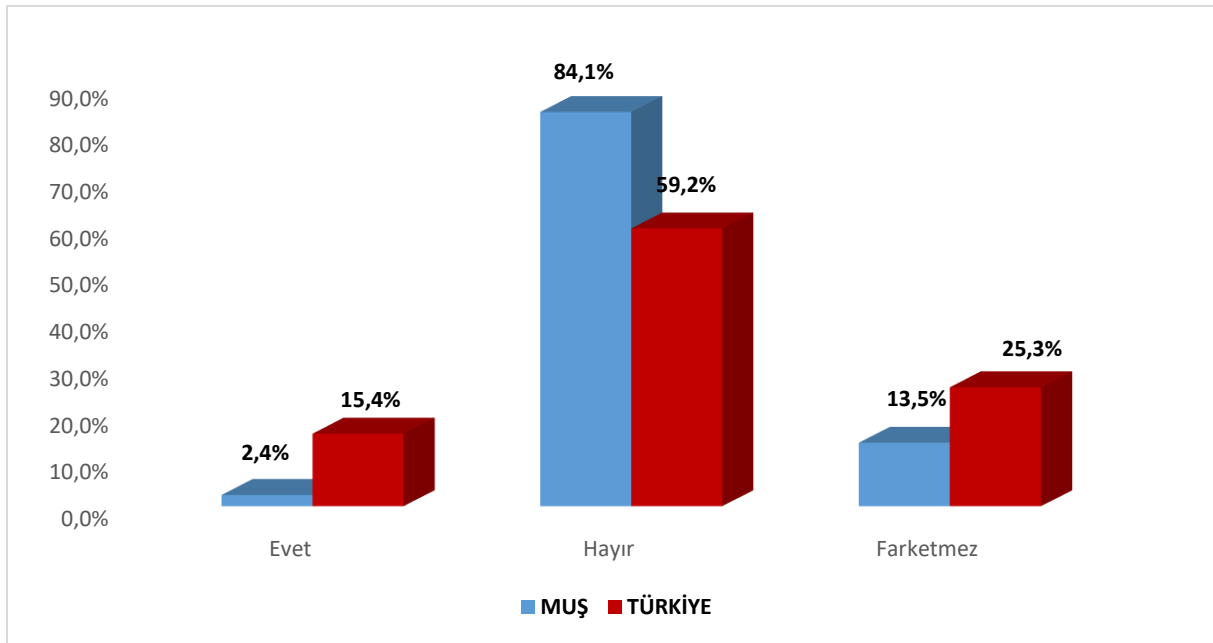
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde, yüzde 72 oranında lise ve altı eğitim düzeyinde önemli görülmemektedir. Yüzde 28 oranında yüksek öğretim seviyesinde işgücü tercih edilmektedir. Cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde eğitim düzeyi önemli değil seviyesinde işgücü talep edilmemektedir. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 93,6 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine göre dağılımında herhangi bir eğitim düzeyinde kadın işgücü talep edilmemektedir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; erkeklerde her üç eğitim düzeyinde de kadınlara nazaran daha fazla oranda işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

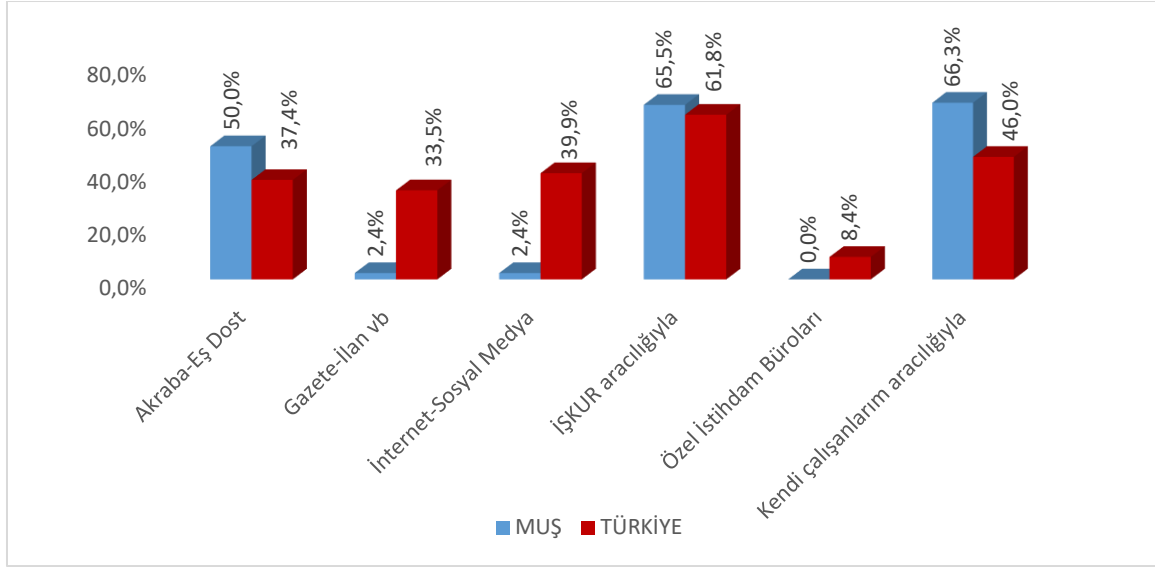

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Muş ilinde yüzde 2,4 oranında evet denilmiştir. Farketmez diyenlerin oranı yüzde 13,5’tir. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 25 açık iş için 4 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Muş ili Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Muş ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Muş ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 66,3 gibi büyük bir oranı Kendi çalışanlarım aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 40 olarak gerçekleşmiştir. Muş ilinde ikinci sırada yüzde 65,5 ile İŞKUR aracılığıyla ;üçüncü sırada ise yüzde 50 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Özel İstihdam Büroları arama kanalı Muş ilinde kullanılmamaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	-	1	2	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	-	2	6	2
Takım Çalışması	-	3	3	3
İletişim ve İfade Yeteneği	-	6	1	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	-	5	3	5
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	-	4	4	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	-	7	7	6
Bilgisayar kullanımı	-	8	5	6
Yabancı Dil	-	-	-	-
Proje Tabanlı Çalışma	-	-	-	-

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi hem erkeklerde hem de genel toplamda birinci sırada olduğu görülmektedir. Erkeklerde ikinci sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi bulunmaktadır. Erkeklerde Bilgisayar kullanımı son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır. İletişim ve İfade Yeteneği becerisi cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde birinci sırada yer alırken; Satış ve Pazarlama son sırada talep edilen beceri olarak ortaya çıkmıştır. Muş ilinde kadın işgücü talep edilmediğinden dolayı herhangi bir beceri düzeyinde veri bulunmamaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	94	6,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	75	3,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	40	4,4%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	25	2,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	13	63,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	12	2,6%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	5	1,2%
Genel Toplam	264	3,7%

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 35,6'dır. İkinci sırada ise Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Muş ili için tespit edilen yüzde 3,7'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 63,2 ile Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Hizmet ve Satış Elemanları ve Tesis Ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu il geneli açık iş oranının üzerinde bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	60,0%	0,0%	40,0%	0,0%	40,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	44,4%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	44,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	18,2%	0,0%	27,3%	100,0%	0,0%	45,5%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	91,7%	12,5%	12,5%	29,2%	0,0%	20,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	16,7%	0,0%	0,0%	6,9%	0,0%	90,3%
Genel Toplam	50,0%	2,4%	2,4%	65,5%	0,0%	66,3%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Hizmet Ve Satış Elemanları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin tamamı İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundaki açık işlerin yüzde 40'ı İŞKUR aracılığıyla karşılanmaktadır.

Hizmet ve Satış Elemanları ve Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubundaki açık işlerin tamamı hem Kendi çalışanlarım aracılığıyla hem Akraba-Eş Dost hem de İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Tuğla İmal İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
İnşaat İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	3	-	2
Garson (Servis Elemanı)	-	2	-	1	-	-	3	4	-	-
Dikim İşçisi (Bahçecilik)	-	1	3	-	-	-	-	-	-	2
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	-	4	-	-	-	-	3	2	-	1
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	-	3	-	-	-	-	4	2	-	1
Isıcam İmal İşçisi	-	-	-	-	-	-	3	2	-	1
Arkeolog	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Aşçı	-	1	-	2	-	-	-	3	-	-

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Muş ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Tuğla İmal İşçisi,Beden İşçisi (Genel),İnşaat İşçisi,Dikim İşçisi (Bahçecilik),Aşçı mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır.

Garson (Servis Elemanı) mesleğinde İletişim ve İfade Yeteneği; Arkeolog mesleğinde Hesap Yapabilme (Analitik Beceri); Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı,Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik) ve Isıcam İmal İşçisi mesleğinde ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri öncelikli olarak aranmaktadır.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
-	Tuğla İmal İşçisi	Garson (Servis Elemanı)	Tuğla İmal İşçisi
-	Beden İşçisi (Genel)	Arkeolog	Beden İşçisi (Genel)
-	İnşaat İşçisi	Aşçı	İnşaat İşçisi
-	Dikim İşçisi (Bahçecilik)	Aşçı Yardımcısı	Garson (Servis Elemanı)
-	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	İnşaat Mühendisi	Dikim İşçisi (Bahçecilik)
-	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Ön Muhasebeci	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı
-	Isıcam İmal İşçisi	Mobilya Satış Elemanı	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
-	İşletme İnşaat Bakım Onarımcısı	Makine Montaj Ve Bakım Onarımcısı	Isıcam İmal İşçisi
-	Kasiyer	Manav	Arkeolog
-	Teknik Servis Elemanı	Zihinsel Engelliler Öğretmeni- Özel Eğitim	Aşçı

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Tuğla İmal İşçisi, Beden İşçisi (Genel),İnşaat İşçisi,Garson (Servis Elemanı),Dikim İşçisi (Bahçecilik),Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı,Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik),Isıcam İmal İşçisi,Arkeolog ve Aşçı olarak sıralayabiliriz.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulunmadıkları gözükmemektedir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Tuğla İmal İşçisi,Beden İşçisi (Genel) ve İnşaat İşçisi; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Garson (Servis Elemanı),Arkeolog ve Aşçı meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Muş ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Muş ilinde ise 20+ istihdamlı 39 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 17,9 ile Muş ilinin eleman temininde, ülke genelinden daha az eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Muş ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Bilgi ve iletişim sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İnşaat, İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve Eğitim sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü gibi Muş ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekmediği dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlerle nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

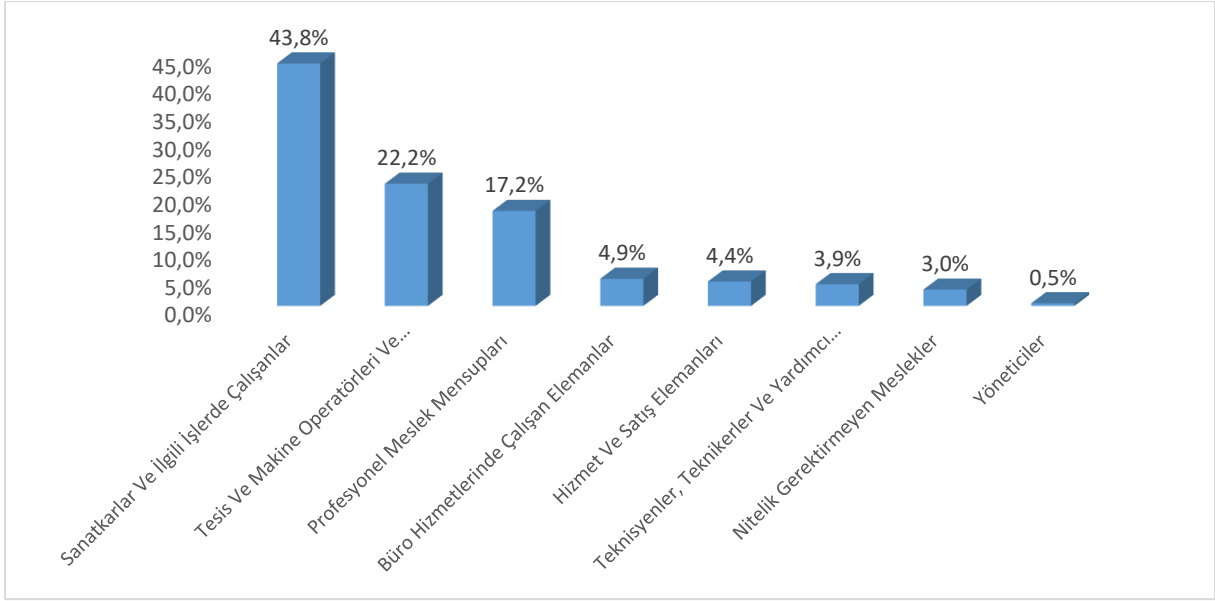
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İnşaat	84
İmalat	72
Toptan ve perakende ticaret	26
Eğitim	14
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5
Ulaştırma ve depolama	5
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2
Madencilik ve taş ocaklığı	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0
Diğer hizmet faaliyetleri	0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0
Bilgi ve iletişim	0
Genel Toplam	212

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 212 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İnşaat sektörü ön plana çıkmaktadır. Muş ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 39,6'sı bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, İmalat, Toptan ve perakende ticaret ve Eğitim sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 93 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 43,9'u bu meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu yüzde 0,5 ile en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır. Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Muş ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Makineci (Dikiş)	26
Soğuk Demirci	21
İnşaat Kalıpcısı (Ahşap)	21
İnşaat Mühendisi	12
Mekanik Bakım Ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç)	10
Isıcam İmal İşçisi	7
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	5
Muhasebeci	5
Mobilya Montajcısı	5
Diğer	99
Toplam	212

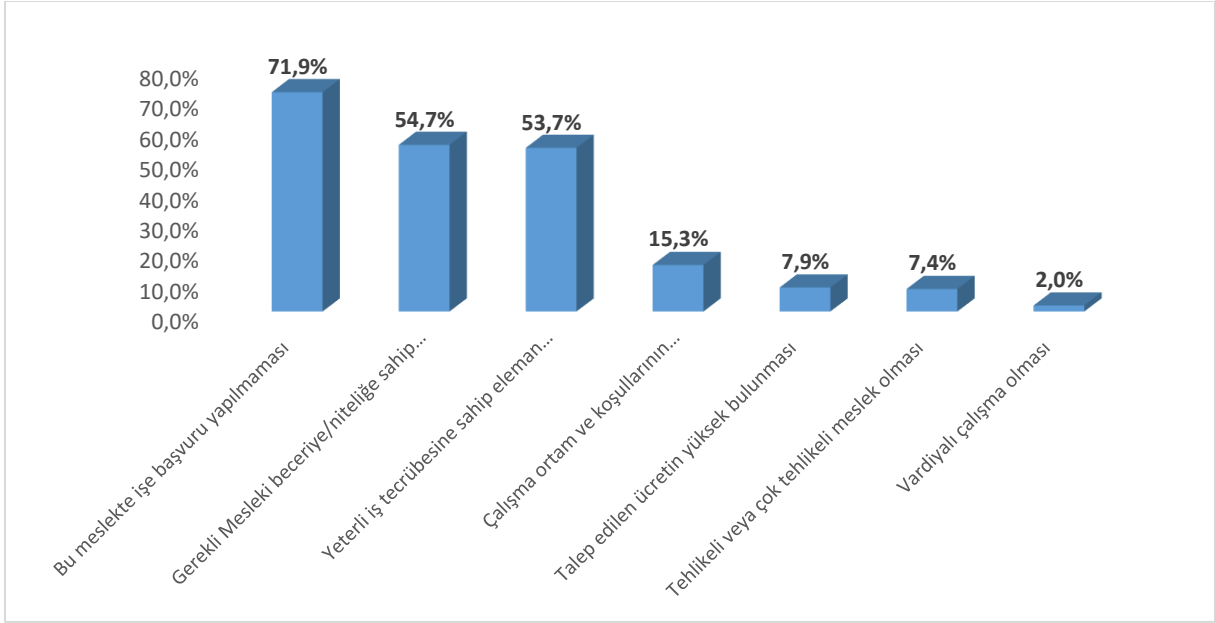
Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 26 kişi ile Makineci(Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 21 kişi ile Soğuk Demirci ve İnşaat Kalıpcısı (Ahşap),12 kişi ile İnşaat Mühendisi meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Makineci (Dikiş) ve İnşaat Mühendisi olmak üzere toplam iki mesleğin yine değişmeyerek ilk onda yer aldıkları görülmektedir. Muş ilinde söz konusu meslekler, son iki yıldır temininde güçlük çekilen meslekler arasında yer almaya devam etmektedirler.

Makineci (Dikiş) mesleğinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada bu meslekte işe başvuru yapılmaması yer almaktadır. Bunu Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması, Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi nedenleri gelmektedir. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelendiğinde, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği, Makineci (Dikiş) mesleğinin ise aynı olduğu görülmektedir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise bu nedenleri ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan yeterli iş tecrübesine sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Makineci (Dikiş)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Soğuk Demirci	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Kalıpcısı (Ahşap)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat Mühendisi	72,7%	54,5%	54,5%	27,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Mekanik Bakım Ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Isıcam İmal İşçisi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Muhasebeci	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mobilya Montajcısı	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Satış Destek Personeli	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Makineci (Dikiş), Soğuk Demirci, İnşaat Kalıpcısı (Ahşap), Mekanik Bakım ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç), Isıcam İmal İşçisi ve Muhasebeci olmak üzere ilk on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Bu meslekte işe başvuru yapılmaması olduğu görülmektedir. İlk on meslek arasında sadece Isıcam İmal İşçisi mesleğinde temininde güçlük çekilme nedeni Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması gözükmemektedir. Satış Destek Personeli mesleğinde güçlük çekilme nedeni ise sadece Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gözükmemektedir. Vardiyalı çalışma olması ilk on meslek arasında temininde güçlük çekilme nedeni olmamıştır.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Isıcam İmal İşçisi
Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)
Mobilya Montajcısı
Manav
İnşaat Mühendisi
Depo Sorumlusu
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim
Ön Muhasebeci
Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Muş ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır. Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen üç meslek Isıcam İmal İşçisi, Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik) olarak ortaya çıkmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Muş ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Muş ilinde işverenlerin yüzde 15,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Muş’ta her 20 işverenden 3’ünün istihdamını artıracakları öngörüsünde bulunmuştur. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Muş ilinde bu oran yüzde 3,9 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İnşaat	13,2%	3,9%	53,9%	28,9%
Toptan ve perakende ticaret	20,5%	5,1%	33,3%	41,0%
İmalat	33,3%	4,8%	38,1%	23,8%
Eğitim	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	9,5%	4,8%	28,6%	57,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	40,0%	60,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	4,5%	59,1%	36,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	62,5%	37,5%
Madencilik ve taş ocaklığı	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	66,7%	33,3%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	15,4%	3,9%	45,9%	34,8%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ,Eğitim, İmalat , Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, Ulaştırma ve depolama sektörleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise Toptan ve perakende ticaret olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 60'ı , Ulaştırma ve depolama sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 57,1'i gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde bulunan tüm işyerleri gelecek dönem için herhangi bir öngöründe bulunamamışlardır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Eğitim	179	78,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25	21,6%
Toptan ve perakende ticaret	143	12,6%
İmalat	132	11,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13	7,5%
İnşaat	95	5,3%
Ulaştırma ve depolama	9	1,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0	0,0%
Madencilik ve taş ocaklığı	0	0,0%
Bilgi ve iletişim	0	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	-18	-2,0%
Genel Toplam	578	8,5%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Muş'ta ise bu oran, yüzde 8,5 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi ve net istihdam değişim oranı Eğitim sektöründe beklenmektedir. Net istihdam değişimini Eğitim sektöründen sonra 143 kişilik artış ile Toptan ve perakende Ticaret sektörü izlemektedir; net istihdam değişim oranını Eğitim sektöründen sonra yüzde 21,6 ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü gelmektedir. Ancak beklenen değişim 25 kişilik artıştır. Bu da sektörün Muş ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır.

İstihdam azalışı beklenen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü Muş ilinde en çok çalışanı barındıran dördüncü sektördür. Söz konusu sektörde yüzde 2 net istihdam değişim oranı ile 18 kişilik bir net istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Profesyonel Meslek Mensupları	78	18,4%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	172	14,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	143	10,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	34	7,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	49	5,7%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	104	5,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0	0,0%
Yöneticiler	0	0,0%
Silahlı Kuvvetlerle İlgili Meslekler	0	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	-2	-0,5%
Genel Toplam	578	8,5%

Kaynak: İPA 2018

Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu hariç diğer tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir. En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 172 kişilik artış ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlarıdır. En az artış beklenen meslek grubu ise 34 kişilik artış ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensuplarıdır.

Çalışan sayısında ilk sırada yer alan Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu net istihdam değişim oranında da yüzde 14,8’lik bir oran ile ikinci sırada yer almaktadır. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu net istihdam artışında yüzde 18,4’lük artış ile birinci sırada yer almaktadır. Nitelik gerektirmeyen meslekler net istihdam değişim oranı yüzde 10,5 ile üçüncü sırada yer almasına rağmen en fazla net istihdam değişimi beklenen ikinci meslek grubu olarak ön plana çıkmaktadır. Bunun en önemli sebebi çalışan sayısına oranla daha az artış beklenmesidir.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Paketleme İşçisi (Gıda)	Tuğla İmal İşçisi
Makineci (Dikiş)	Muhasebe Meslek Elemanı
Plastik İşlemeci	Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	İnşaat İşçisi
Ev Mefruşatı Dikimcisi	Kalorifer Ateşçisi (Katı Ve Sıvı Yakıt)
Soğuk Demirci	Büro İşçisi
Satış Danışmanı / Uzmanı	Elektrik Tesisatçısı(Bina)
Gıda Mühendisi	Harita Teknikeri
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	İnsan Kaynakları Müdürü/Yöneticisi
Beden İşçisi (Genel)	

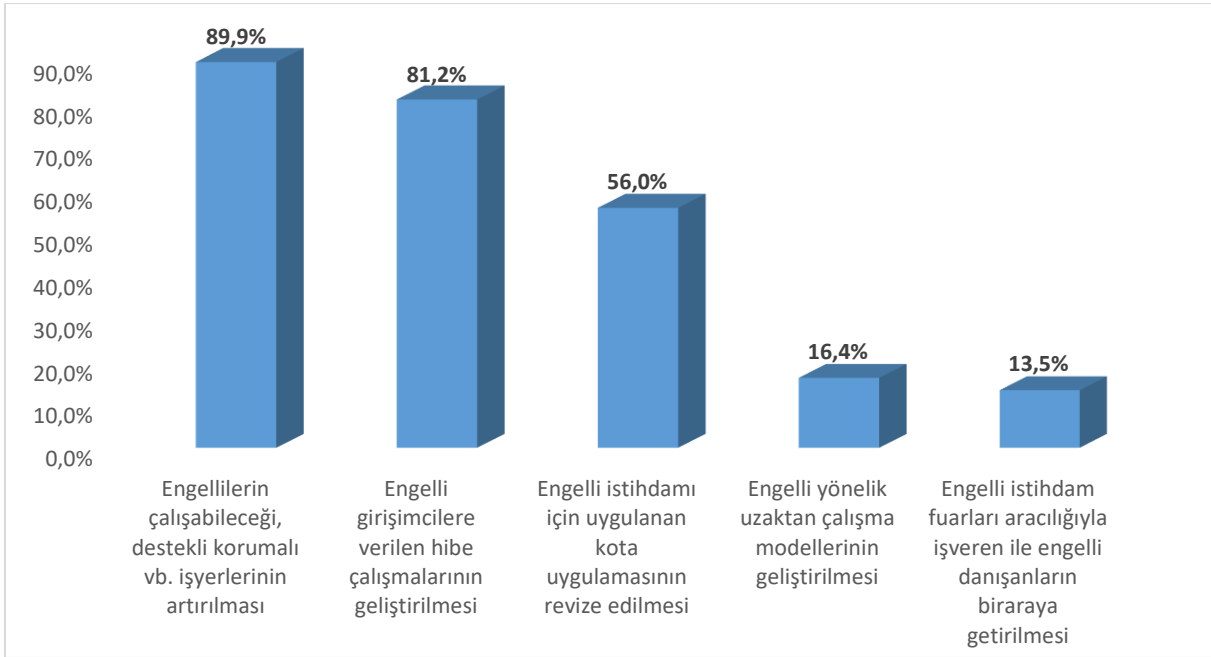
Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Paketleme İşçisi (Gıda), Makineci (Dikiş) ve Plastik İşlemeci olup; Tuğla İmal İşçisi, Muhasebe Meslek Elemanı ve Otomasyon Sistemleri Destek Elemanı meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda geçen yıl net istihdam artışı beklenen mesleklerin genel olarak nitelik gerektirmeyen meslek grubunda yer aldığı gözükmemektedir. Bu yıl ise daha çok imalat sektöründe yer alan imalata yönelik mesleklerin ön plana çıktığı gözükmemektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda. Geçtiğimiz yıl iki meslekte azalış beklenmekteyken bu yıl dokuz meslekte azalış beklenmektedir. Ayrıca geçen yıl ile yapılacak kıyaslamada aynı mesleklerde azalış beklenmemektedir.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

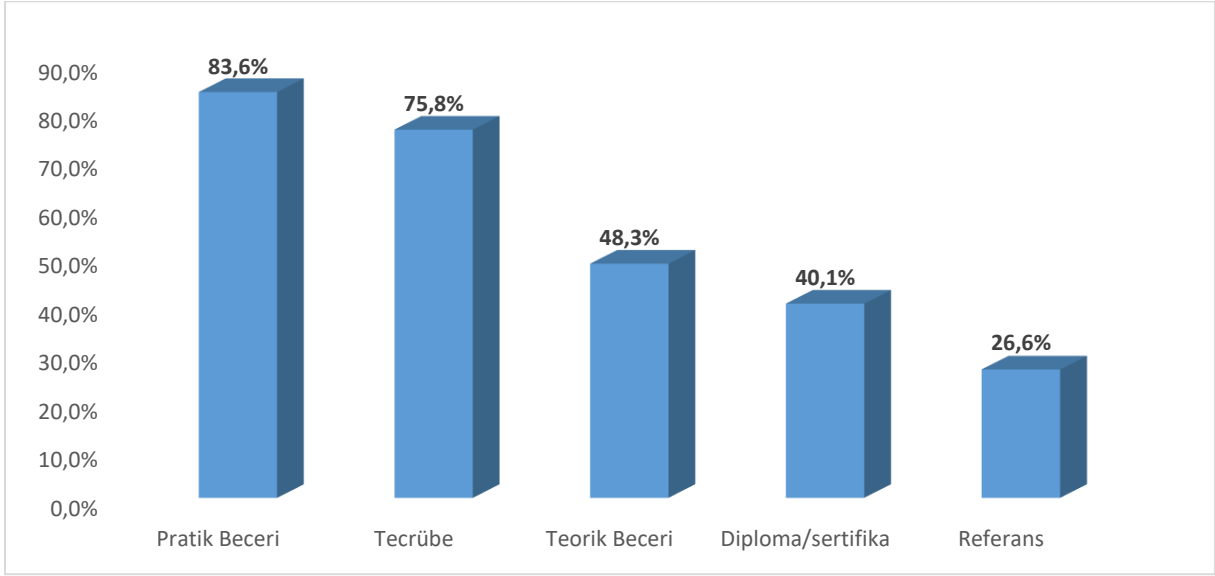

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının artırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 89,9'u Engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılması, yüzde 81,2'si Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ve yüzde 56'sı ise Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 29,5'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 24,4'ü engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 18,5'i engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Muş ilinde işverenlerin ilk iki önerisi aynı olmasına karşın üçüncü önerileri farklı gerçekleşmiştir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranan Kriterlerin Dağılımı

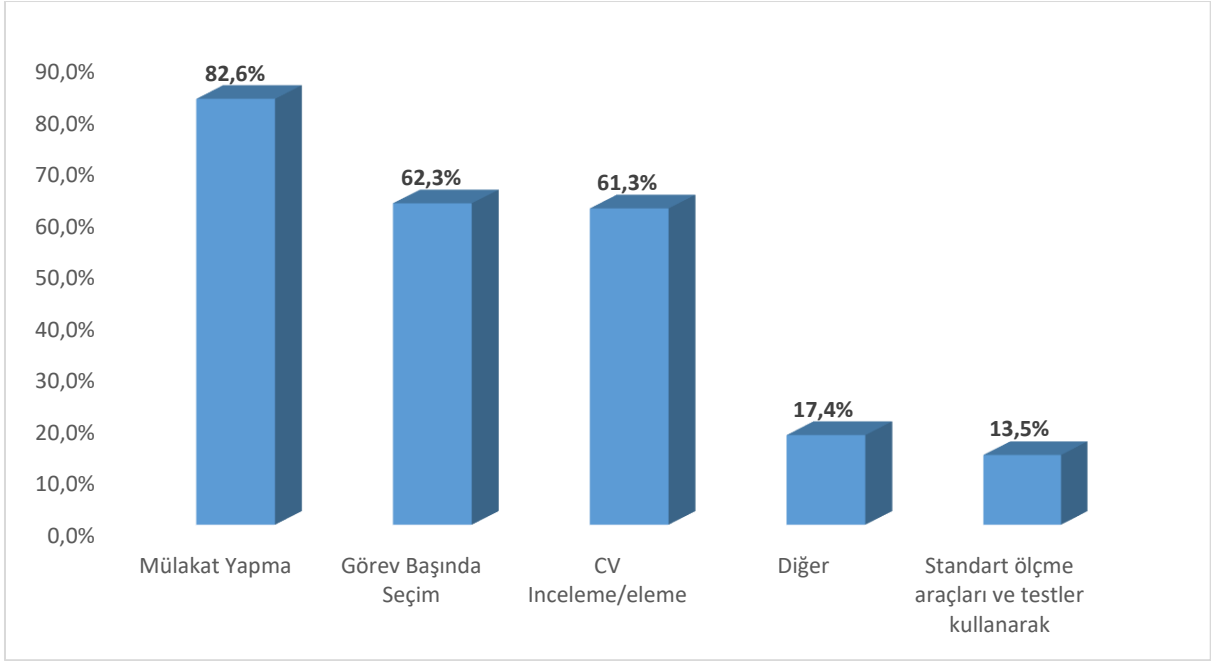

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 83,6'sı Pratik Beceri, yüzde 75,8'i Tecrübe ve yüzde 48,3'ü Teorik beceri aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter, Muş ilinde olduğu gibi yüzde 35,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 21,2 ile Tecrübe ve yüzde 15,5 ile Diploma / Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Muş ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Muş ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 82,6'sı Mülakat Yapma, yüzde 62,3'ü Görev Başında Seçim ve yüzde 61,3'ü CV İnceleme/Eleme ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 38,4 ile Mülakat Yapma, yüzde 30,8 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 19,7 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Muş ilinde işverenlerin birinci sıradaki değerlendirme yöntemi aynı olmasına karşın ikinci ve üçüncü sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Muş İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Muş'ta gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 10,4 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her on kişiden biri işsiz olduğunu göstermektedir. Muş ilinde İŞKUR'da kayıtlı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Muş'ta mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiyeli eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 85,5'i erkeklerden, sadece yüzde 14,5'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İmalat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri , Toptan ve Perakende Ticaret ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri gibi daha çok belirli bir eğitim düzeyi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Muş'ta ancak belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Muş'ta İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında 353 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 1 bin 977 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2012 yılında 32 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının 353'e çıkması ve aynı zamanda 2012 yılındaki kursiyer sayısı bin 3 iken 2017 yılında 1 bin 977 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Muş ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler İnşaat,İmalat,Toptan ve perakende ticaret,İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Muş ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 17 işyerinde 264 açık iş tespit edilmiştir. Muş ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 264 kişilik açık işin yüzde 34,8'ine tekabül eden 92 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise Toptan ve perakende ticaret ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleridir.

Muş ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 7,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işyeri oranında, ilk sırada yüzde 25 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler bulunmaktadır. Bu nedenle Muş ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık işi olan işyeri oranında ikinci sırada İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan yaklaşık her 4 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Muş ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 35,6'dır.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri “fark etmez” cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe istemeleri etkindir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Makineci (Dikiş),Soğuk Demirci,İnşaat Kalıpcısı (Ahşap), Mekanik Bakım Ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç),Isıcam İmal İşçisi ve Muhasebeci mesleklerinde temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Bu meslekte işe başvuru yapılmaması olduğu görülmektedir.

Muş ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler Isıcam İmal İşçisi,Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat ve Montajcısı, Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik), Mobilya Montajcısı, Manav, İnşaat Mühendisi, Depo Sorumlusu, Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim,Ön Muhasebeci ve Garson (Servis Elemanı) olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Muş ilinde işverenlerin yüzde 15,4’ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken Muş’ta bu oran her 20 işverenden 3’ü istihdamını artıracak öngörüsünde bulunmuştur. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumsuz baktıkları görülmektedir. Bu da birçok sektörde faaliyet sürdüren işyerlerinin küçülmeye gideceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 3,9’u olarak öngörülmüş olup yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının üzerindedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

EK: 2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

- 1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
- 2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş- yerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.
- 3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.
- 4- İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DİŞ KAPI NO	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :		Unvanı :	
Tarih	:	Telefonu :	
E-Posta	:	İmza/Kaşe:	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SON- RA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1)İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2.İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu? ¹		
2.3.İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4’e geçiniz, Hayır ise, soru 5’e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1Yatırımın Türü:

İlave yatırım ()

veya kiralanması

Teknolojik Yatırım ()

yenilenmesi

Stratejik Yatırım ()

yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2.Yatırımın İli :.....

4.3.Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi)

..... (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi)

..... (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

¹ AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM III – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2019 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	8.soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal artış	
8) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	8.1'e geçiniz.
	Hayır	→	9. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	9. soruya geçiniz.
8.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal azalış	

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?

(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

